

Posudek rigorosní práce
SABINY DVOŘÁKOVÉ “Mocensko-obchodní politika Benátek
ve východním Středomoří v raném novověku”.
(Oponentský posudek)

Ve své rigorosní práci, kterou sl. Sabina Dvořáková předložila k obhajobě a která vychází z její úspěšně obhájené práce magisterské, si stanovila za cíl “zmapovat raně novověkou část velmi bohaté historie Benátek” se zvláštním zřetelem na “benátské mocensko-obchodní aktivity ve východním Středomoří” současně s přihlédnutím k “diplomatickému a válečnému úsilí, jimiž republika své podnikání v oblasti podporovala.”

Tyto problémy autorka velmi pozorně pojednala na solidní základně tvořené jak publikovaným primárním materiálem a tak rozsáhlou sekundární literaturou. Výklad je podán v chronologickém sledu, rozdělen do dvou základních částí - do období dokolumbovského (s.8 - 39) a do období po 1492 do bitvy u Lepanta 1571 (s. 45 - 67), které pojednávají o obchodních a politických vztazích Benátek k státním útvarům ve východním Středomoří, především k mamlúckému Egyptu a Syrii a k osmanské Anatolii a Rumelii, příležitostně také k Akkojunlu a armenské Kilikii. Za každou z těchto dvou částí následuje kapitola shrnující předchozí benátské obchodní a vojensko-politické aktivity s ohledem na možnosti obchodní strategie a taktiky Benátek v další budoucnosti (s.40 - 44 a 68 - 77). Zvláštní pozornost je v samostatné kapitole věnována benátským konkurentům v oblasti - Řádu rytířů svatého Jana, židovským komunitám a Dubrovniku (Raguse) (s.78 - 108). Po závěru (s. 115 - 117), který shrnuje obtížnou a pro další pozitivní vývoj benátských podnikatelských aktivit ve Středomoří prakticky bezvýhodnou situaci obdobnou situaci jejího politického soupeře a obchodního partnera - Osmanské říše, práci uzavírá několik doplňujících příloh: pojednání o formální stránce dochovaných listin souvisejících s obchodními a diplomatickými vztahy Benátek k Osmanské říši a regesta 20 převážně kapitulačních aktů (s. 118 - 126), dále seznam benátských dóžat do r. 1797, papežů do začátku 17. století, velmistřů Řádu sv. Jana do r. 1622 a osmanských sultánů do 1617 (s. 127 - 132). Poslední přílohou je historická chronologie událostí týkajících se Benátek a jejich postavení ve východním Středomoří do poloviny 17. století (s. 133 - 137). Rozsáhlý seznam použitých tištěných prací a internetových zdrojů práci uzavírá (s. 138-143).

Thema, které je v mnoha ohledech složité a má-li být čtenáři předloženo srozumitelně a přehledně, se autorce podařilo zpracovat právě tak, jak je žádoucí, t.j. jasně a v potřebných souvislostech a přitom stručně a zajímavě. Bylo již řečeno, že zpracování je založeno na solidním informačním základě s použitím nejen moderních zdrojů, nýbrž i na nejnovějších studiích a obtížně dostupných časopiseckých statích. Práce je pozoruhodná - alespoň pro mne, který je zvyklý dívat se na soupeře/partnery muslimských států Středomoří jenom jako na jejich nepřátele - tím, že ukazuje Benátky jako obratného diplomata, který z jasně pochopitelných důvodů dával přednost vyjednávání před vojenskými akcemi, ke kterým se připojoval jen pod silným tlakem a se kterými ani příliš neuspěl i účast na expedici, která vyvrcholila bitvou u Lepanta, byla Pyrrhovým vítězstvím nejen Osmanů, nýbrž i Benátek). Nemě-

ně zajímavé skutečnosti autorka shromáždila v páté kapitole (Mezi Benátkami a Osmanskou říší) pojednávající o konkurentech Benátek ve Středomoří - maltézských korsárech, židovských obchodnících a dubrovnickém obchodu na Balkáně, využívajícím chytré svébytného začlenění města do osmanského politického systému (s. 78- 108). Tuto kapitolu ještě rozšířila o pojednání o počátcích a růstu destruktivního vlivu dvou nových konkurentů ve Středomoří - Francie a Anglie - na vývoj obchodních aktivit mezi Benátkami a Osmanskou říší (Piráti ze Západu - s. 109-114).

Připomínky, které obsahoval oponentský posudek magisterské práce, byly vzaty v úvahu a také prohřešky dokumentačního, formálního a jazykového byly odstraněny. Kromě toho byla o několik titulů doplněna použitá literatura a byly provedeny menší úpravy v poznámkovém aparátu.

K práci nemám připomínek týkajících se jejího zpracování po stránce metodické, pramenné či faktografické. Shledal jsem ji jako pojednání plně odpovídající požadavkům kladeným na rigorosní práci. Svým předmětem poněkud vybočuje ze zpravidla používaného pohledu na daný problém s "muslimské" strany; v této práci problém postavení Benátek ve východním Středomoří je nahlížen právě s benátské strany, což dovolilo jej vidět a vyložit širěji a v jiných souvislostech - včetně problému benátských nemuslimských obchodních a vojenských či diplomatických konkurentů v basénu Středozemního moře.

Práci přijímám jako svrchovaně úspěšně splněný úkol k dosažení akademického stupně doktor filosofie (PhDr.) a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 6. února 2006.

Prof. dr. Rudolf Veselý, CSc